

Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
IZJAVE PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
PO NADALJEVANJU 215. SEJE EKONOMSKO-SOCIALNEGA SVETA
Ljubljana, 5. april 2012

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Še nekaj poudarkov. Kot ste sami spremljali, če ste bili tukaj v času trajanja seje Ekonomsko socialnega sveta je prišlo do precej živahne izmenjave mnenj. To je v veliki meri razumljivo, glede na to, da sedaj poskušamo reševati stvari, ki so se dolgo časa kopičile. Problemi, ki so na mizi, niso nastali čez noč in imajo daljšo brado. Slovenija se je v času, ko se je s krizo spopadla večina evropskih težav, s krizo pač ni resno spopadla in sedaj so vsi problemi naenkrat na mizi. Glede na to, da je v zadnjih dneh prevladoval nek lažen vtis, kako so ključna vprašanja, povezana z rebalansom proračuna in interventnim zakonom, ki bo skušal na nek način racionalizirati javno porabo, tako da bo manjši razkorak med prihodki in odhodki v proračunu, naj povem, da to ni glavni problem. Rebalans proračuna in ta interventni zakon je približno 10% zalogaja, ki je pred nami, 90 % tega zalogaja čaka in skušali ga bomo reševati preko socialnega dialoga v okviru novega socialnega sporazuma. Tako sem danes pozval socialne partnerje, tiste, ki so izhodišča za nov socialni sporazum že podpisali, da v roku 14 dni predložijo predloge za vsebino tega sporazuma. Tiste socialne partnerje, ki pa še niso podpisali izhodišč, pa da to podpišejo. Glede na to, da so se vsi, prav vsi člani Ekonomsko socialnega sveta z izhodišči strinjali, da pa jih nekateri niso podpisali, ker so to pogojevali s popolno uskladitvijo paketa ob rebalansu proračuna, do česar skoraj 100% ne bo prišlo, sem opozoril na to, da ni pametno, zaradi nekkih strateških odločitev, ki nas čakajo v prihodnje, to pogojevati s taktičnimi prijemi, kar seveda proračun je. S tem, da sprejmemo rebalans proračuna in ta takoimenovani z napačno besedo varčevalni paket, šele dobimo manevrski prostor, da se bomo lahko pogovarjali o ključnih problemih.

Kot veste, je vlada danes sprejela rebalans proračuna, ne pa dokončno še zakona za uravnoteženje javnih financ. To bo storila prihodnji četrtek. Tega nismo storili samo zaradi zahtevnosti projekta, ampak tudi zato, ker kot veste, potekajo neposredna pogajanja tudi s sindikati javnega sektorja. Ta pogajanja skoraj zagotovo ne bodo končana do naslednjega tedna. Vendar pa s tem, da socialni dialog na tej ravni med vlado in sindikati javnega sektorja ne bo končan, ker je vlada danes sprejela poseben sklep, da so možni popravki in dopolnitve preko amandmajev, ki jih je pripravljena vložiti sama vlada oziroma vladna koalicija do zadnjega roka, ko bo še možno vlagati amandmaje.

Ni pa bilo več možno čakati z odločitvijo zaradi procedure, ki nas še čaka v Državnem zboru, in tudi zaradi tega, ker nas sedaj poleg socialnega čaka še politični dialog. Ta se ne more začeti prej, dokler vlada ne pošlje predloga uradno v Državni zbor. To je bil eden ključnih razlogov, da smo se danes držali tega roka. V političnem dialogu pa želimo poleg usklajevanja ključnih strukturnih zakonov oziroma zakonov za strukturne spremembe uskladiti najprej spremembo ustave. V ta namen sem povabil tudi opozicijske stranke v torek na poseben sestanek, in to bo točka oziroma trenutek resnice. Na tem pogovoru in kasneje pri odločanju Ustavne komisije in Državnega zbora o zapisu zlatega fiskalnega v slovensko ustavo se bo stehala zrelost

slovenske politične elite na vprašanju, ki je v tem trenutku usodnega pomena za državo. Ponavljam, da tega ne delamo zato, ker nas v to končno veže tudi sporazum oziroma pogodba o stabilnosti in ostalih ukrepih za dolgoročno reševanje in stabilnost evra, ampak zato, ker Slovenija sama potrebuje zavezo oziroma dogovor politične elite na ustavni ravni, ki bo preprečeval moralni hazard in takšno stopnjo ter tempo zadolževanja kot smo ga spremljali v zadnjih treh letih. Ne glede na to, katera vlada bo v prihodnje, bo vezana na to omejitvev v ustavi, in to je varovalka pred ponavljanjem te krize in situacije, v kakršni smo danes, ko je treba veliko stvari reševati naenkrat.

Pri spremembi ustave pričakujemo podporo vseh političnih strank, ki je bila na nek način obljubljena že na prvem sestanku v zvezi s tem problemom v Vili Podrožnik še ob zaključevanju prejšnjega mandata. Pričakujemo tudi, da bo po spremembi ustave v realnem času nekaj mesecev mogoče uskladiti tudi ustavni zakon zanj, ki bo določil, kako se to zlato fiskalno pravilo v ustavi oziroma izvedbi operacionalizira. In glede na vprašanja, ki se pojavljajo, glede na dileme, ali to zlato fiskalno pravilo v ustavi omogoča Ustavnemu sodišču tudi bolj restriktivno presojo referendumskih pobud oziroma zahtev v zvezi z zakoni, ki bi eventualno šli v nasprotju s tem ustavnim načelom, je odgovor »da«. Ustavno sodišče ima zdaj v ustavi sidra, preko katerih presoja, ali je neka referendumska pobuda skladna z ustavo ali ne in glede na to presojo in v navezavi na ta ustavna sidra je ustavno sodišče doslej odločalo različno. To zlato fiskalno pravilo v ustavi nima namena, da posega v omejevanje referendumske svobode, predstavlja pa posredno dodatno sidro za Ustavno sodišče pri presoji posamične zakonodaje. To je vsa resnica v zvezi s tem. Tudi nima namena, da se v zvezi s tem kakorkoli špekulira, še posebej ne želimo, da špekulacije prihajajo s strani tistih političnih strank, ki so se v predvolilni kampanji z vso ostrino zavzemale za to, da se pravica do referenduma tudi tehnično omeji. Pričakujem, da tiste stranke s tem vprašanjem ne bodo imele problema.

Če sem prej dejal, da bo v naslednjem tednu, pa tudi do konca meseca, odvisno od dinamike odločanja o spremembi ustave v Državnem zboru na preizkušnji politična elita, bo vezano na socialni dialog in pogajanja na preizkušnji tudi socialno partnerstvo. Sindikati so, po moji oceni, nekoliko prelahko vzeli situacijo, v kateri Slovenija je, še posebej glede časa, ki naj bi bil na razpolago za ta pogajanja.

Slovenija v tem trenutku nima niti realnega proračuna za leto 2012, kar vsi vemo in kar ni nobena novost, nima pa, in tega se manj zavedajo nekateri, niti operativnega proračuna za letos, kar seveda pomeni, da zaradi tega, ker realnega dokumenta nima, nastaja velika škoda, ki se meri v milijonih. In vsak dan, ko ga izgubimo zato, da se pripravimo o poslovniku za pogajanja, nastaja milijonska škoda, ki jo bo nekoč treba pokriti in pokrije se lahko samo z ostrejšimi ukrepi na točkah, ki jim tisti, ki jih najbolj zavlačujejo, tudi najbolj nasprotujejo. To ujemanje mora biti popolnoma jasno. Leto 2012, še posebej pa naslednji meseci, bodo v veliki meri točke odločitve, ali gre Slovenija počasi iz krize, pravim počasi, ker ukrepi, ki smo jih predlagali, so na nekaterih točkah milejši, kot bi jih zahtevala situacija, ravno zaradi upanja, da jih bomo v veliki meri uskladili v socialnem dialogu.

Zadolžitev, ki jo bo morala opraviti vlada v letošnjem letu zato, da bo proračunski primanjkljaj tam okoli treh odstotkov, bo še vedno milijarda in več evrov. In ta milijarda ne bo šla za nove investicije, ampak bo šla še vedno za socialo. Tega se tisti, ki terjajo na nek način počasnejše zmanjševanje proračunskega primanjkljaja, ne zavedajo. Še vedno se bomo zadolževali, kljub tem predlogom in kljub tem predlaganim rezom, in to, za kar se bomo zadolžili, ne bo novo seme, ki bo posejano zato, da bo gospodarska rast naslednje leto višja, ampak bo, žal, to še vedno v veliki meri za socialne transferje, za financiranje prevelikega javnega sektorja na nekaterih točkah in zato da ti rezi, ki so potrebni ne bodo ostrejši.

Torej, če to uspe, bo Slovenija lahko šla počasi navzgor oziroma naprej iz krize, če pa ne, bo šlo vse tako naprej, kot je šlo v zadnjih letih z isto dinamiko, kar pomeni s potencialno hitrostjo navzdol in naslednji paket ukrepov, če ta propade in če nam ne uspe v okviru Ekonomsko socialnega sveta uspešno zaključiti vsaj do neke mere pogajanja za nov socialni sporazum, bo naslednji paket bistveno drugačen. Nekateri sindikati javnega sektorja so danes skušali prepričati ostale partnerje, kako ukrepi, ki jih sprejema Slovenija v tem času, odstopajo od podobnih ukrepov v drugih evropskih državah. To je res, vendar odstopajo v drugo smer, kot je bilo navedeno. Se pravi, niso strožji, ampak so blažji od teh držav. Samo dve državi sta v Evropski uniji, ki jih je kriza bolj prizadela kot Slovenijo, ker je bil padec rasti večji kot pri nas, in to sta Grčija in Latvija.

Če pogledate, kakšne ukrepe so tam sprejemali, boste videli, da so bili dva do trikrat ostrejši. So pa, vsaj kar se Latvije tiče, bili uspešni, kar se Grčije tiče, bomo še videli. Ni pa možno govoriti, da je to, kar mi sprejemamo na isti ravni, kot je bilo sprejeto za Grčijo ali Latvijo.

Države, ki so bile manj prizadete od nas in so sprejemale trše ukrepe od nas, recimo Portugalska, Romunija, Bolgarija, Irska - v teh državah je bil padec BDP-ja manjši v času krize kot pri nas, pa so praktično vse sprejemale ostrejšje ukrepe, še posebej, ko je šlo za restrikcije v javnem sektorju.

Ob koncu lahko rečem še to, da obžalujemo, da so nekateri sindikati, tudi že v prejšnjih dneh, ko ni bilo možno delati nikakršnih zaključkov, tudi danes jih seveda še ni možno, kakšen bo rezultat teh pogajanj in socialnega dialoga nasploh, napovedovali stavke, ustanavljali stavkovne odbore, mi to obžalujemo in mislimo, da takšna reakcija ne bo pripeljala do nobenega izboljšanja. Še posebej to ne bo ustvarilo nobenih možnosti za uravnoteženje proračuna in novih prihodkov, bo kvečjemu povzročilo škodo in določenih ukrepov, tudi takšnih ki se jim danes najbolj nasprotuje, in bo potrebno sanirati. S tega mesta še enkrat apeliram na razum. Dovolj je prostora za dogovore in ukrepi, ki so predlagani, so daleč od tega, kar bi zatiralo socialno sporazumevanje in socialni dialog.

Čisto na koncu: pozval sem tudi socialne partnerje k resnosti v tem smislu, da se ne izključuje socialnega dialoga v institucionalizirani obliki, ki poteka preko Ekonomsko socialnega sveta, kar v praksi pomeni, da pričakujemo, da vsak, ki bo sodeloval v tem dialogu, podpiše izhodišča za socialni sporazum. Ker vsi nadaljnji koraki, rokovno in vsebinsko, bodo potekali v skladu s temi izhodišči. Kot že rečeno, prav vsi člani Ekonomsko socialnega sveta so izrazili strinjanje s temi izhodišči in vlada je naredila velike korake v njihovo smer in vložila velike napore, da smo jih uskladili. Ravno zato, da bi se lahko začel resen socialni dialog. Bo pa to socialni dialog med tistimi, ki ga želijo in formalno med tistimi, ki bodo podpisali izhodišča za nov socialni sporazum. Toliko. Hvala.